

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Teze bakalářské práce

**Rozvoj obce Stružnice
využitím spolupráce s Místní akční skupinou Podralsko**

Petra Kalinová

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

V bakalářské práci je analyzována severočeská obec Stružnice v oblasti vývoje demografických ukazatelů a v oblasti vývoje příjmů a výdajů. Nejprve je analyzován vývoj demografických ukazatelů pomocí statistických metod. Následně je proveden rozbor hospodaření, jednotlivě členěných příjmů a výdajů v letech 2004 – 2013 a výdajů v posledních třech letech 2011 - 2013. Dále se bakalářská práce zabývá aktivitami Místní akční skupiny Podralsko v oblasti podávání žádostí o dotace z Programu rozvoje venkova v letech 2011 - 2013. Na základě provedených šetření jsou formulovány nejen návrhy a doporučení pro další rozvoj obce, ale i návrhy a doporučení pro další rozvoj obce využitím spolupráce s Místní akční skupinou Podralsko.

Klíčová slova

obec

státní správa

samospráva

přenesená působnost

kraj

MAS

zdroje financování

majetek obce

rozpočet

příjmy a výdaje obce

strategie rozvoje obcí

Po roce 1989 došlo v České republice k obnově obecního zřízení a oddělení státní správy od samosprávy. V samosprávných obcích proběhly značně velké změny ve vývoji práv a povinností, v hospodaření a v rozhodování o dalším vývoji obce. Obec je základním článkem územní samosprávy, tvořeným občany a také samostatně hospodařícím celkem. Obec se snaží zajistit všestranný rozvoj svého území ke spokojenosti občanů a zároveň musí dobře hospodařit se svými příjmovými prostředky a majetkem. Rozvoj obce může být investován z vlastních prostředků obce, se kterými obec disponuje po odečtení všech mandatorních výdajů. Zvláště u malých obcí tato možnost financování pokryje výdaje na další rozvoj jen z malé části nebo se finančních prostředků na rozvoj obce nedostává vůbec. Jsou tedy nuceny využít dalších možností financování rozvoje z cizích zdrojů. Takovými zdroji mohou být finanční prostředky od partnerských podnikatelských subjektů, občanů, z úvěrů a půjček u bankovních i nebankovních institucí a také příjmy z dotací.

Bakalářská práce si klade za hlavní cíl analýzu a zhodnocení rozvoje obce Stružnice na základě vývoje demografických ukazatelů, příjmové a výdajové stránky obce a využívání dotačních titulů. Dílčím cílem bude analýza činnosti MAS Podralsko, přehled podaných žádostí a úspěšnost jejích členů v dotačních titulech. Na základě těchto provedených analýz budou formulovány návrhy a doporučení, které se budou týkat dalšího rozvoje obce Stružnice, ale i návrhy a doporučení v rámci jejího začlenění a využívání spolupráce s MAS. Bakalářská práce byla zpracována na základě odborných konzultací s vedoucí práce, konzultací s představiteli Obce Stružnice a MAS Podralsko, studia odborné literatury, možnosti přístupu k materiálům obce a MAS, dostupnosti a možnosti prostudování webových stránek a pomocí statistických metod.

Z výsledků analýz demografických ukazatelů vyplynulo zjištění, že počet občanů Stružnice za osmnáct let (1996 – 2013) vzrostl o 20,4 %. Na vzrůstající počet obyvatel měl vliv jak přirozený přírůstek, tak saldo migrace. Odhad budoucího vývoje časové řady pomocí statistických metod byl potvrzen daty poskytnutými Obecním úřadem Stružnice a skutečně v roce 2014 došlo k přírůstku obyvatel, a to o 12 osob. Z rozboru věkového složení obyvatelstva vyplynulo, že produktivní generace představuje přibližně 70 % obyvatelstva. Z demografických analýz tedy vyplývá, že by se obec měla zaměřit také na rozvoj obce, který bude prospěšný stávající populaci rodin a mladých lidí, ale zaměřit se i na přilákání nových obyvatel do obce.

Hospodaření obce Stružnice bylo ve sledovaném období let 2004 - 2013 transparentní a ze závěrečných účtů obce vyplývaly jasné a zřejmé údaje, kterých bylo využito v analýzách hospodaření obce. Analýza příjmů prokázala velkou závislost obce na daňových příjmech. Nedaňové příjmy představovaly průměrně 5 % ze všech příjmů a byly v poslední třetině sledovaného období konstantní. Kapitálové příjmy během 10 let značně poklesly, jelikož byl téměř vyčerpán majetek určený k prodeji. Avšak strategické budovy a pozemky vede obec v patrnosti a k prodeji v nejbližším období by zcela jistě nemělo dojít. Příjmy z dotací jsou nezanedbatelnou částí příjmů a je v zájmu obce tyto příjmy zajišťovat a v rozumné míře je investovat do rozvoje obce, s ohledem na dlouhodobé finanční zatížení, jelikož u výdajů krytých z příjmů z dotací je téměř vždy nutná finanční spoluúčast obce. Mezi analyzovanými výdaji lze najít ty, jejichž výši mohou limitovat zastupitelé svým rozhodnutím, a ty, které je možno snížit úspornými opatřeními nebo vyvinutím snahy o nápravu stavu.

Obci je jistě ku prospěchu spolupráce s místní akční skupinou. Výhodou pro obec je bezesporu pravidelná informovanost ze strany MAS o vyhlášených výzvách, možnost využití znalostí a zkušeností z již realizovaných projektů, úspěšných v přidělování dotací, ale také metodická pomoc při vyplnění žádostí. Z analýzy činnosti MAS Podralsko v letech 2011 - 2013 vyplynula zvyšující se tendence úspěšných a realizovaných projektů v rámci výzev Státního zemědělského intervenčního fondu z Programu rozvoje venkova. Z přehledu úspěšně realizovaných projektů v rámci MAS ve výzvách z roku 2013 vyplývá, že výše dotace představuje významnou položku příjmů žadatelů, bez které by realizace nebyla možná. Obec Stružnice je členem MAS Podralsko od roku 2010 a počínající spolupráce sebou již přinesla dvě realizované akce, financované z příjmů z dotací ze Státního zemědělského intervenčního fondu v Programu rozvoje venkova.

Zástupci obce Stružnice, vzešli z voleb do nového volebního období 2014 – 2018, by měli i nadále kvalitně a s rozmyslem plánovat rozvoj obce a při financování projektů maximálně využívat možností financovat výdaje z příjmů z dotací. Obec byla ve sledovaném období let 2004 – 2013 každoročně úspěšná v žádostech o dotace na pracovní místa pracovníků na veřejně prospěšné práce. Ve sledovaném období obec také pravidelně využívala možností financovat výdaje z Dotačního fondu Libereckého kraje a realizovala opravy majetku po povodních z roku 2013 z dotací Ministerstva dopravy ČR.

V současnosti má obec již přiděleny další dotace od Ministerstva Dopravy ČR na opravy povodňových škod z roku 2013 ve výši 9 151 372 Kč, další přidělenou dotací je dotace ze Státního fondu životního prostředí z operačního programu Životní prostředí na pořízení techniky na svoz bioodpadu. Obec má zpracováno ještě několik studií a projektů spojených s rozvojem obce a bylo by vhodné se pokusit o realizaci těchto projektů pomocí úhrady výdajů z dotací ve spolupráci s místní akční skupinou. Např. realizace revitalizace náměstí v Jezvém nebo revitalizace fotbalového hřiště ve Stružnici a přestavba obecního objektu na kulturní centrum ve Stružnici by mohly být financovány z fondů EU za využití spolupráce s Místní akční skupinou Podralsko. Je nutné se také zabývat sledováním všech dalších vyhlášených dotačních programů a snažit se o financování projektů, např. rekonstrukce MŠ z dotací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a projekt bezpečnosti dopravy v obci z Dotačního fondu Libereckého kraje, resortu dopravy.

Stružnice splňuje všechny základní předpoklady pro kvalitní místo k žití a je zcela v moci zastupitelů obce, jakým směrem ji dále povedou. Jejich rozhodování o dalším rozvoji obce by mělo vycházet z potřeb občanů a zároveň musí splňovat předpoklad dobrého hospodaření obce.

1 Seznam zdrojů

Čmejrek, Jaroslav a Kopřiva, Radek. 2007. *Základy veřejné správy*. Praha : ČZU, PEF, 2007. ISBN 978-80-213-1626-3.

Hindls, Richard, a další. 2007. *Statistika pro ekonomy*. Praha : Professional Publishing, 2007. ISBN 978-80-86946-42-6.

Kadeřábková, Jaroslava a Peková, Jitka. 2012. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. Praha : ASPI, 2012. ISBN 978-80-9357-910-4.

Macháček, Jaroslav, Toth, Petr a Wokoun, René. 2011. *Regionální a municipální ekonomie*. Praha : VŠE, Oeconomica, 2011. ISBN 978-80-245-1836-7.

Mates, Pavel, Wokoun, René a kol. 2001. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*. Praha : PROSPEKTUM spol. s r.o., 2001. ISBN 80-7175-100-6.

Pavlásek, Vlastimil a Kunešová, Hana. 2007. *Veřejné finance*. Plzeň : NAVA-Nakladatelská a vydavatelská agentura, 2007. ISBN 978-80-7211-263-0.

Peková, Jitka, Pilný, Jaroslav a Jetmar, Marek. 2008. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha : ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

Peterová, Helena. 2014. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. Praha : Institut pro veřejnou správu Praha, 2014. ISBN 978-80-86976-28-0.

Pomahač, Richard. 1999. *Průvodce veřejnou správou*. Praha : ISV nakladatelství, 1999. ISBN 80-85866-42-0.

Provazníková, Romana. 2009. *Financování měst, obcí a regionů*. Havlíčkův Brod : GRADA Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2789-9.

Stejskal, Jan a Kovárník, Jaroslav. 2009. *Regionální politika a její nástroje*. Praha : nakladatelství Portál s.r.o., 2009. ISBN 978-80-7367-588-2.

Svatošová, Libuše a Kába, Bohumil. 2008. *Statistické metody II*. Praha : ČZU v Praze, PEF, 2008. ISBN 978-80-213-1736-9.

Wokoun, René a kol, a. 2007. *Regionální rozvoj a jeho management v České republice*. Praha : Nakladatelství Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1301-0.